

В.Ф. Лисак, А.А. Юдіна

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ІТАЛІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ

Досліджено зовнішню політику Італійської Республіки в умовах сучасної європейської міграційної кризи, яка вважається гуманітарною катастрофою, що спричинена масовим нелегальним напливом мігрантів до європейських країн з Близького Сходу та Африки. Проаналізовано нормативно-правові документи зовнішньополітичної діяльності італійського уряду. Розглянуто два маршрути міграційних потоків через Італійську Республіку та їх вплив на політичні, економічні, соціально-культурні аспекти життєдіяльності країни.

Ключові слова: міграційна криза, мігранти, біженці, зовнішня та внутрішня політика Італійської Республіки, «Стратегія економічного розвитку Італії», італійські реформи

Проблема міграції населення і глобальних міграційних процесів в сучасному світі набуває особливого значення. Для багатьох країн, які активно приймають мігрантів, 2015 рік знаменувався початком міграційної кризи. Вона вплинула на країни Європи, завдала шкоди всім аспектам та акцентувала на необхідності змін. Зокрема, міграційна криза вплинула на Італію, адже країна є одним з пріоритетних напрямків для біженців з країн Близького Сходу та Північної Африки. Маршрути міграційних потоків сформувалися поступово. Вони простягаються через Близький Схід, а також через Середземне море з країн Північної Африки. Сьогодні європейська міграційна криза вважається майже найгострішою у світі, адже Європа прийняла та продовжує приймати велику кількість біженців, що створило ризики та виклики, в політичній, економічній, соціальній та культурній сферах. Один з міграційних маршрутів, центрально-середземноморський, прямує до берегів Італійської Республіки і є величезною проблемою для країни, яка й досі продовжує приймати нових біженців. З огляду на те, що сучасна міграційна криза впливає на життєдіяльність Італійської Республіки в тому числі на зовнішньополітичний напрямок, необхідно вивчити зовнішню політику Італії в умовах сучасної міграційної кризи.

Інтерес до сучасної міграційної кризи з'явився у 2015 році, коли Європа водночас зіткнулася із великим напливом нелегальних біженців із країн Близького Сходу та Північної Африки. Зокрема, ця проблема висвітлена у наукових працях авторів італійського аналітичного центру імені Луїджі Бокконі [9]. Це такі дослідники, як П'єрпаоло Гаттігаллі, С. Сальвато, Дж. Ройер [25]. Автори акцентують увагу на критичному ставленні до біженців, які прибули до Італії, а також на важливості країни в середземноморському регіоні. В роботах авторів аналітичного центру імені Луїджі Бокконі увага приділена, зокрема, зовнішній політиці Італійської Республіки, яка змушена поступово змінювати свій зовнішньополітичний курс під впливом сучасної міграційної кризи [29]. Особливе значення для вивчення зовнішньої політики Італійської Республіки належить таким авторам як Гарет Девіс [14], Мауріціо Марініеллі [23]. Зокрема, в їх роботах проаналізовано законодавчу практику. Серед вітчизняних авторів проблемі міграційної кризи приділили увагу Перелигін Є. [24], Уріна Н.В. [6]. В роботах авторів поданий багатий статистичний матеріал з поточних документів уряду Італійської Республіки, що дозволяє проаналізувати і зрозуміти зовнішньополітичний курс Італійської Республіки та ті зміни, які відбулися останнім часом. Проблемі впливу

міграційної кризи на окремі сфери економіки та суспільства приділили увагу такі автори, як Грехем Ванберген [17], Аян Бегг [18], Джозеф-Саймон Горлах [17], а також вітчизняні автори – Капіца М.М. [3]. Вони поділили вплив міграційної кризи на окремі сфери діяльності країни, тобто на політичну, економічну, соціально-культурну складові. В цілому, дослідники зазначають, що сучасна міграційна криза вважається комплексною, адже спричиняє певні збитки усім країнам Європейського Союзу, які приймають біженців до своєї території. Відповідно до цього, змінюється й зовнішня політика Італійської Республіки. При всій значущості вищеперелічених праць для даного дослідження, проблема зовнішньої політики Італійської Республіки в умовах сучасної міграційної кризи ще не стала предметом окремого дослідження, що ще раз доводить актуальність обраної для вивчення теми.

Метою статті є вивчення зовнішньої політики Італійської Республіки в умовах сучасної міграційної кризи. Досягнення мети можливе через дослідження законодавчо-правових документів та матеріалів, які регулюють зовнішню політику Італійської Республіки.

Джерельну базу дослідження можна розділити на такі групи. По-перше, документи міжнародних організацій, до яких відносяться декларації та конвенції зі справ біженців ООН [1; 2; 4]. Другу групу складають законодавчо-правові акти Італії, до якої можна віднести «Закон Італійської Республіки про біженців та мігрантів» [21] та «Фундаментальні принципи» [27]. Третю групу становлять двосторонні договори Італійської Республіки з іншими країнами, що висвітлюють розвиток зовнішньої політики Італії в умовах міграційної кризи.

Міграційна криза – це комплексне явище, яке змінює сучасну міжнародну ситуацію, впливає на внутрішнє становище країни та зовнішньополітичні орієнтири. Певним чином, з деякими уточненнями, ми можемо припустити порівняння з непідпорядкованим в історії людства переселенням населення, що вплинуло на подальший суспільно-політичний та економічний розвиток країни і людства в цілому. Отже, сучасна ситуація відчуває певні зміни і вочевидь нам слід вивчати сегментарно ті процеси, які відбуваються сьогодні в країнах світу. Під міграційною кризою в офіційних документах ООН (від 30.05.2015) розуміється гуманітарна катастрофа, причиною якої є масовий наплив до Європи великої кількості мігрантів із країн Близького Сходу та Африки, адже ці регіони охоплені війнами [3]. Сучасна європейська міграційна криза, яка почалася у 2015 році, вважається найбільшою кризою після Другої світової війни [19, с. 10].

За офіційною статистикою, кількість нелегальних мігрантів у Європі складає понад триста тисяч осіб [8]. На сьогоднішній день різноманітні потоки біженців з країн Близького Сходу та Північної Африки стали глобальною проблемою для усього міжнародного співтовариства. Саме тому Європейський Союз та Організація Об'єднаних Націй намагаються вирішити цю проблему через підготовку проектів, відповідних чіткому напрямку для вирішення даної проблеми [25]. Для подальшого аналізу пропозицій за основоположним документом ООН «біженець» - це особа, яка в результаті певних подій стала жертвою переслідування за ознакою раси, віросповідання, громадянства, приналежності до певної соціальної групи або політичних переконань, знаходиться поза країною своєї громадянської приналежності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися таким захистом внаслідок таких побоювань; або, не маючи певного громадянства та знаходиться поза країною свого звичайного попереднього місця проживання в результаті схожих подій, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок таких побоювань [2]. Згідно тлумачення терміну «мігрант» - це особа, яка проживає поза країною своєї громадянської приналежності протягом більше одного року, незалежно від причин міграції (добровільних чи

недобровільних причин) та видів міграції (легальних чи нелегальних). Тим не менш у звичайній практиці термін «мігрант» входить до певних видів короткострокових мігрантів, наприклад: сільськогосподарські робітники, які приїжджають на короткий відрізок часу для роботи з сільськогосподарською продукцією [1].

Таким чином, у дослідженні міграційної кризи, в більшій кількості випадків використовується термін «біженець», адже на відміну від «мігранта», біженці отримують особливий статус, фінансову допомогу від держави, яка надає притулок. Зокрема, для біженців існує наявність політичної нестабільності в державі, через яку вони змушені мігрувати.

Організація Об'єднаних Націй, на чолі із Генеральним Секретарем ООН – Пан Гі Муном, неодноразово наголошували на тому, що процес вирішення сучасної міграційної кризи як в Італійській Республіці, так і на території усїєї Європи, повинен врегульовуватися завдяки нормам міжнародного права, правом людини, правом мігрантів та біженців, а також гуманітарним правом [4; 28].

Протягом 2015-2016 років розширилися міграційні потоки. Окрім основного близькосхідного потоку, який простягається через територію Туреччини, актуалізувалися два середземноморські маршрути. Тепер велика кількість біженців з країн Північної Африки прямують до берегів Італійської Республіки через Середземне море, а далі вирушають до Франції або Австрії. Італійська Республіка вважається стратегічно важливою країною для мігрантів із Близького Сходу та Північної Африки, адже вона володіє окремою інфраструктурою, тобто на її території існує понад двох тисяч місць для прийому. Але метою біженців, які прибувають до Італії, є можливість потрапити через Францію або Австрію до Німеччини [3; 18].

Протягом усього 2016 року через територію Італії в'їжджали та виїжджали до тисячі осіб майже щодня [12]. Пік потоку біженців перепадає на літні місяці, адже перевезення морським шляхом влітку вважаються найбільш безпечними. Саме тому велика кількість біженців намагаються закінчити свої мандри до початку холодів або поганих погодних умов [14].

Окремо необхідно зазначити, що Італійська Республіка як країна, яка приймає біженців, змушена реєструвати кожен особу та надавати їй фінансову допомогу [24, с. 80]. За офіційними даними Міністерства закордонних справ Італійської Республіки, починаючи з 2015 року Італійська Республіка витратила п'ять з половиною мільярдів доларів США на допомогу біженцям, що й спричинило величезні збитки економіці країни. Згідно даних на 2017 рік, від Європейського Союзу надійшло лише 24% від цієї суми [13; 26].

Ще одним важливим питанням для розуміння зовнішньої політики Італійської Республіки, її перспектив є питання про шляхи переміщення біженців із Північної Африки. Це переміщення відбувається декількома маршрутами. До першого маршруту переміщення належить шлях з Італії, який йде через Францію та завершується у Німеччині [6]. Даний маршрут, зокрема, обирають мешканці Північної Африки, для яких Італія є стратегічно важливою країною перетину європейського кордону через Середземне море. Франція вважається наступною після Італії державою, до якої прямують біженці. Цей факт обумовлюється тим, що з історичних часів на території Франції проживають нащадки населення колоній із Північної Африки [11]. З приходом до влади нового Президента, Емануеля Макрона у квітні 2017 року, Франція заявила, що готова прийняти до себе 24 тисячі біженців з Північної Африки та Близького Сходу, тим самим полегшуючи міграційне навантаження, яке наразі існує в Італійській Республіці [10].

Таким чином, Франція продовжує будувати все нові табори для нелегальних мігрантів. Однак, порівнюючи міграційну політику Італії з французькою, на відміну від

постійної реєстрації біженців в Італії та надання статусу «біженця», уряд Франції почав відмовляти біженцям у даному статусі. Країна проводить чіткі та довгострокові перевірки кожної особи. Проте, якщо все відповідає закону, біженець має змогу отримувати щомісячну фінансову допомогу у 350 євро, а ті, які проживають сім'єю, отримують 780 євро. Ті, хто не знаходить притулку у Франції, вирушає далі до Німеччини [19, с. 10-13; 26].

Фінальною точкою мандрувань біженців з Північної Африки є Німеччина. Через свою політико-економічну стабільність у порівнянні з іншими країнами Європейського Союзу, Німеччина виглядає привабливою для мігрантів [7]. Окрім цього, уряд Німеччини ніколи не заявляв про припинення прийому біженців, як це неодноразово простежувалося в офіційних заявах колишнього прем'єр-міністра Італійської Республіки, Маттео Ренці, а також нового Президента Франції Емануеля Макрона [10].

Маттео Ренці (колишній прем'єр-міністр Італії) у 2016 році зауважив, що сучасна міграційна криза завдає шкоди усім складовим країни, тобто політичній, економічній, соціально-культурній. За його висловленням в державі не було чіткого та швидкого механізму для реагування на міграційну кризу. Численні прохання Італійської Республіки до Німеччини про зупинення методу квот та прискорення процесу закриття кордонів завершуються відмовами німецького уряду [16].

Наступною країною, яка для біженців представлена як країна із стабільно високим рівнем життя, низькими показниками безробіття (майже як у Німеччині), є Австрія. Аналізуючи другий середземноморський маршрут міграції біженців із Північної Африки, варто зауважити, що він також починається з Італійської Республіки [20, с. 21-28]. Більша кількість біженців із Північної Африки навіть не чули про Австрію, оскільки культури Австрії та Німеччини багато у чому схожі, нелегальні мігранти продовжують прямувати до Німеччини. На 2017 рік з території Італійської Республіки до Австрії прибуло близько 15 тисяч біженців. Проте влітку 2017 року країна депортувала 10 тисяч біженців до країн-первинного місця їх реєстрації, тобто Італійської Республіки [20, с. 30-33].

Отже, міграційна ситуація в Італійській Республіці значно ускладнена тим, що країна приймає до своєї території найбільшу кількість нелегальних мігрантів, яких вона змушена реєструвати. При цьому перша хвиля міграції, яка відбулась у вересні 2015 року, нанесла величезні збитки економіці країни. Після чого уряд Італії був змушений розробити цілий ряд реформ, які допомогли подолати та надолужити економічні показники країни [24, с. 80]. У 2017 році в Італії простежується економічна стабілізація, хоча країна продовжує приймати нових біженців до своєї території. Тим не менш, уряд Італійської Республіки на чолі з новим прем'єр-міністром, Паоло Джентілоні, неодноразово прохав Європейський Парламент про припинення процесу розподілу квот. Загалом, біженці на території Італійської Республіки є вихідцями із Лівії [15]. Цей факт обумовлений морською близькістю та розвинутими морськими торговельними шляхами між Італією та Лівією. Проте, це надає Італійській Республіці лише негативного впливу. Адже Італія, як перша країна, до якої прибувають біженці, повинна реєструвати усіх та надавати їм фінансову допомогу, поки біженці не покинуть італійську територію. Це наносить величезні збитки економіці, що призводить до необхідності реалізації постійних внутрішніх реформ [13; 15].

Для подолання наслідків міграційної кризи, уряд Італійської Республіки прийняв важливий документ, який дозволить розширити та трансформувати зовнішньополітичний курс країни. Даний документ під назвою «Стратегія зовнішньої політики Італійської Республіки» був прийнятий у січні 2016 року після приходу до влади нового президента країни – Серджо Матарелі [9]. «Стратегія зовнішньої політики Італійської Республіки» як країни, яка приймає мігрантів, схожа на політичну стратегію

інших країн Європи, (а саме Греції та Іспанії), адже вони борються з напливом нелегальних транзитних мігрантів та посилюють свою політику щодо контролю морських кордонів і режиму в'їзду до країни [9; 29]. Через наявність такої проблеми, як нелегальна міграція, Італійська Республіка змушена постійно налагоджувати зовнішні зв'язки із країнами Європейського Союзу, Сполученими Штатами Америки, Російською Федерацією, а також з країнами Близького Сходу та Африки [17].

Серед останніх кроків в подоланні міграційної кризи, співпраця Італійської Республіки з Німеччиною. 5 березня 2016 року колишній міністр закордонних справ Італійської Республіки та міністр закордонних справ Німеччини разом написали листа до Європейської Комісії, у якому висловили спільну ідею щодо створення загальної системи реєстрації мігрантів, а також реформування Дублінської системи (від 1 червня 1990 року) прийому біженців, яка, в свою чергу, блокує мігрантів в країні першого заїзду [21; 26]. Стосовно вищезазначеної проблеми, уряд Італії, на чолі з колишнім прем'єр-міністром Маттео Ренці, неодноразово висловлювався, що саме дублінська система потребує реформування. Тому на сьогоднішній день Італійська Республіка просить допомоги у Європейського Союзу та шукає прибічників відносно зміни дублінської системи [16].

Кажучи про політичну ситуацію, яка склалася у 2017 році, необхідно зазначити, що політика Італійської Республіки зазнала багато змін з моменту проведення конституційного референдуму в країні 4 грудня 2016 року. Він показав, що населення Італії ще не готово прийняти нову політичну систему, яку запропонував ініціатор конституційної реформи, водночас колишній прем'єр-міністр країни – Маттео Ренці [22]. Головними противниками ідей попереднього прем'єр-міністра Італії, який подав у відставку 5 грудня 2016 року, були партії євроскептиків. Саме вони висловлюють своє прагнення щодо виходу Італії з Євросони через наявність в країні міграційної кризи [25].

Сучасний прем'єр-міністр Італійської Республіки, Паоло Джентілоні, закликав усі європейські країни розробити нову стратегію згідно норм Міжнародної Організації з міграції для вирішення проблеми міграційної кризи. Італія зосереджена на тому, щоб не допустити нелегальних мігрантів до своєї території в майбутньому та налагодити усі сфери життєдіяльності як актора міжнародних відносин, а також відстоювати свої національні інтереси [15].

Починаючи з 2017 року Паоло Джентілоні веде активну зовнішню політику та намагається подолати наслідки міграційної кризи. Права партія Італійської Республіки «Брати Італії», на чолі з Ін'яціо Ла Русса, прийняла новий законопроект, який має за мету надати право Риму самостійно виносити політичні рішення незалежно від Європейського Союзу, тобто перегляд формулювання статей Конституції [23, с. 11-13].

В умовах міграційної кризи зовнішня політика Італії формується згідно зовнішньополітичних пріоритетів країни. Перш за все, країна позиціонує себе як лідера або протагоніста у середземноморському регіоні [27] та має важливе і вигідне геополітичне та геостратегічне становище. Завдяки тому, що територіально країна знаходиться у центрі Середземномор'я, Італійська Республіка активно розвиває свій зовнішньополітичний вектор на Середземномор'ї, бере участь у засіданнях країн середземноморського регіону, налагоджує соціально-економічні зв'язки із країнами Близького Сходу, Північної Африки, а також з європейськими країнами середземноморського регіону [20, с. 20; 27].

Сучасна міграційна криза змусила Італію активно співпрацювати з країнами Балканського регіону. Завдяки близькості цих країн, Італія має змогу швидко розвивати усі сфери діяльності із балканськими країнами. Уряди країн однаково бачать розв'язання сучасної міграційної кризи — через передачу міграційних потоків до інших країн Європейського Союзу [13; 18].

У процесі врегулювання міграційної кризи Італія активно співпрацює із Сполученими Штатами Америки. Таке співробітництво можна вважати стратегічним [6]. Ще з 1949 року Італійська Республіка увійшла до Північноатлантичного Альянсу, чим активним членом вона є і досі. Сили НАТО бачать не стільки ресурсно-технічний потенціал Італії, скільки важливість її території, тобто геополітичного положення. Завдяки наявності вигідної території, НАТО проводить численні операції на Близькому Сході, у Північній Африці, а також у країнах Європи. Сюди можна віднести також військові навчання, морські патрульні операції на Середземномор'ї та, безпосередньо, миротворчі операції [6; 23, с. 30-33].

Одними з основних відносин Італії у контексті сучасної міграційної кризи є відносини з Європейським Союзом, членом якого Італія стала у 1957 році. На сьогоднішній день завдяки потужній економіці Італійська Республіка займає важливе місце серед країн ЄС. Однак, в умовах сучасної міграційної кризи, уряд країни має певні розбіжності відносно процесу врегулювання кризи з ЄС. Колишній прем'єр-міністр Італії, Маттео Ренці, та вже сучасний прем'єр-міністр, Паоло Джентілоні, неодноразово висловлювали свою думку про необхідність припинення прийому нелегальних мігрантів до італійської території [15; 23, с. 31]. Уряд Італії не бачить ніякого сенсу у процесі розподілу квот, який пропонує Європейський Союз. Хоча, завдяки прийняттю Європейською Комісією у 2016 році пакету документів відносно створення нових, більш потужних сил контролю прикордонної території, а також створенню нових пунктів прийому біженців, збільшенню фінансування, організації патрульних морських місій, Італійська Республіка всіляко підтримує даний проект та бажає його скорішої реалізації [12; 28].

Наявність міграційної кризи в країні змусила Італію тісніше співпрацювати з Російською Федерацією [6]. Відносини з Росією завжди можна було характеризувати як конструктивні [24, с. 78-80]. Слід зауважити, що у 2014 році на території РФ працювало близько 24 візових центрів, а відсоток відмов у наданні віз складав лише 4% [8]. Після утвердження Європейським Союзом санкцій проти Росії, кількість російських мігрантів в Італії скоротилася на 50%. У 2015 році Італійська Республіка наголосила на відмові від будівництва газопроводу «Північний потік 2», який простягається через територію Росії до Німеччини. Свої дії уряд Італії обґрунтував тим, що «Північний потік 2» порушує санкції проти Росії, а інтереси Німеччини можна вважати важливішими за інтереси усього Європейського Союзу. Це обумовлено тим, що Німеччина матиме можливість самостійно виставляти ціни на газові ресурси, які будуть постачатися з території Німеччини до інших країн Європейського Союзу [24, с. 82-85]. Колишній прем'єр-міністр Італії, Маттео Ренці, неодноразово критикував дії самого Європейського Союзу, які призвели до відмови від будівництва й «Південного потоку», що повинен був простягатися через територію Російської Федерації до Італійської Республіки [16].

У 2017 році, з обранням нового прем'єр-міністра Італії, Паоло Джентілоні, відносини Італії з Росією отримали новий динамічний поштовх [15]. У квітні 2017 року П. Джентілоні офіційно зустрівся із В.Путіним у місті Сочі, де політики зазначили, що італійсько-російські відносини можна сміливо називати успішними. Окремо було зауважено, що протягом усього 2017 року динаміка торговельно-економічних відносин різко зросла, а товарообіг між країнами збільшився на 30% [5]. В. Путін та П. Джентілоні також наголосили на подальшому підтриманні інтенсивної співпраці на політичному рівні [5; 23, с. 28-30].

Окрім цього, міграційна криза змусила уряд Італії шукати нові шляхи її подолання. 23 травня 2017 року у місті Таорміна (Італія) відбувся сорок третій саміт Великої Сімки (G7), на якому учасники конференції прийняли декларацію про боротьбу із сучасним тероризмом у світі. Італія, разом з іншими країнами обговорили проблему сучасної

міграційної кризи [26; 28]. Саміт «Великої Двадцятки» (G20), який відбувся 7-8 червня 2017 року у Німеччині, дав змогу Італії разом з іншими країнами саміту активно обговорити важливі для міжнародних відносин питання, а саме: проблема міграційної кризи, боротьба з тероризмом, покращення економічного та енергетичного потенціалу середземноморських країн [29]. Незважаючи на консультативний характер саміту та на неприйняття жодного документу для врегулювання сучасної міграційної кризи, Італійська Республіка продовжує вести активну політику.

Таким чином, сучасна європейська міграційна криза, яка почалася у 2015 році, внесла зміни у певні аспекти діяльності Італійської Республіки як актора сучасних міжнародних відносин. За офіційною статистикою, кількість нелегальних мігрантів, які прибули до Європи, складає понад триста тисяч осіб [15]. Італійська Республіка займає важливе значення у процесі розподілу біженців. Центральньо-середземноморський маршрут, який бере свій початок у країнах Північної Африки, веде до території Італійської Республіки як першої країни Європейського Союзу, в якій усі біженці повинні бути зареєстровані. Проблема Дублінських угод на сьогоднішній день дуже актуальна в Італії, а уряд країни неодноразово наголошував на її швидкому вирішенні [8]. Через певне навантаження на міграційну сферу та економіку країни, влада Італії була змушена прийняти цілий ряд реформ відносно налагодження вищезазначених складових. Наразі, Італійська Республіка активно співпрацює з Європейським Союзом в рамках охорони європейських кордонів, скорішого вирішення міграційної кризи, а також зосереджена на недопущенні нових біженців до своєї території в майбутньому [6]. Таким чином, на сьогоднішній день в умовах сучасної міграційної кризи Італійська Республіка продовжує будувати свою політику як держава-учасниця Європейського Союзу та впливова країна у середземноморському регіоні, окремо розвиваючи свою багатовекторну зовнішню політику.

Список використаної літератури

1. Резолюція 40/144 Генеральної Асамблеї ООН від 13 грудня 1985 року "Декларація про права людини щодо осіб, які не є громадянами країни, в якій вони проживають" [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_227 ; Rezoliutsiia 40/144 Heneralnoi Asamblei OON vid 13 hrudnia 1985 roku "Deklaratsiia pro prava liudyny shchodo osib, yaki ne ye hromadianamy krainy, v yakii vony prozhyvaiut" [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_227

2. Декларация по итогам диалога на высоком уровне по вопросу о международной миграции и развитии [Электронный ресурс] : принята резолюцией 68/4 Генеральной Ассамблеи от 3 октября 2013 года. — Режим доступа : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/migrationdevelop.shtml ; Deklaratsiia po itogam dialoga na vysokom urovne po voprosu o mezhdunarodnoy migratsii i razvitii [Elektronnyy resurs] : prinyata rezolyutsiei 68/4 Generalnoy Assamblei ot 3 oktyabrya 2013 goda. — Rezhim dostupa : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/migrationdevelop.shtml

3. Капица Л. Н. Миграционный цунами в Европейском Союзе [Электронный ресурс] / Л. М. Капица. — Москва : Университет МГИМО. — Режим доступа : <https://mgimo.ru/about/news/experts/migratsionnyy-tsunami-v-nbsp-evropeyskom-soyuze/> ; Kapitsa L. N. Migratsionnyy tsunami v Yevropeyskom Soyuze [Elektronnyy resurs] / L.M. Kapitsa. — Moskva : Universitet MGIMO. — Rezhim dostupa : <https://mgimo.ru/about/news/experts/migratsionnyy-tsunami-v-nbsp-evropeyskom-soyuze/>

4. Резолюция, принятая Генеральной Ассамблеей 19 сентября 2016 года [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N16/292/00/PDF/N1629200.pdf?OpenElement.html> ;

Rezolyutsiya, prinyataya Generalnoy Assambleey 19 sentyabrya 2016 goda [Elektronnyy resurs]. — Rezhim dostupu : <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N16/292/00/PDF/N1629200.pdf?OpenElement.html>

5. Istituto nazionale di statistica [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.istat.it/it/prodotti/banche-dati.html>

6. Урина Н. В. Итальянская Республика 2011-2017: кризисный марафон СМИ [Электронный ресурс] / Н. В. Урина // Медиаскоп. —2012. - № 4. - Режим доступа : <http://www.mediascope.ru/node/1169> ; Urina N. V. Italyanskaya Respublika 2011-2017: krizisnyy marafon SMI [Elektronnyy resurs] / N. V. Urina // Mediaskop. —2012. - № 4. - Rezhim dostupa : <http://www.mediascope.ru/node/1169>

7. Alesina A. The Future of Europe [Electronic resource] / A. Alesina, F. Giavazzi. — Mode of access : http://www.igier.unibocconi.it/folder.php?vedi=5039&tbn=albero&id_folder=4878.html

8. Archivio del Ministero degli Affari Esteri della Repubblica Italiana. — Affari politici (Ucraina) [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.esteri.it.html>

9. Immigration, Refugees and Asylum Policies [Electronic resource] : Conferences, Bocconi University, April 22, 2016. — Mode of access : http://www.igier.unibocconi.it/index.php?vedi=6194&id_folder=4917&tbn=albero.html

10. Council of the European Union. Official documents, reports and data [Electronic resource]. — Mode of access : http://europa.eu/publications/official-documents/index_en.html

11. Dossier Statistico Immigrazione: Caritas/Migrantes. XIII–XX Rapporto, 2016 [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.dossierimmigrazione.it/appuntamenti.php?y=2016.html>

12. European Commission. The EU and the Refugee Crisis [Electronic resource]. — Mode of access : <http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/refugee-crisis/en.html>

13. Eurostat. Number of asylum application by country 2017 [Electronic resource]. — Mode of access : <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database.html>

14. Eurosystem. European Central Bank. Financial Stability [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.ecb.europa.eu/pub/fsr/html/index.en.html>

15. Davies G. Italy begs other European countries to take migrants ships as the nation struggles to deal with record numbers and threatens to close its ports [Electronic resource] / G. Davies, J. Robinson. — Mode of access : <http://www.dailymail.co.uk/news/article-4659038/Italy-plans-seize-aid-boats-new-migrant-crackdown.html>

16. Governo Gentiloni. Governo Italiano, Presidenza del Consiglio dei Ministri [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.governo.it/governo-gentiloni-dal-12122016/6290.html>

17. Governo Renzi. Governo Italiano, Presidenza del Consiglio dei Ministri. — [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.governo.it/i-governi-dal-1943-ad-oggi/xvii-legislatura-dal-15032013/governo-renzi-dal-22022014/329.html>

18. Vanbergen G. Global Research. EU Refugee Crisis to Escalate — 30 Million Expected, Just 17 Per Cent Employable [Electronic resource] / G. Vanbergen. — Mode of access : http://www.globalresearch.ca/eu-refugee-crisis-to-escalate-30-million-expected-just-17-percentemployable/5596265?utm_campaign=magnet&utm_source=article_page&utm_medium=related_articles.html

19. Begg I. Centre for Research on Globalization. Global Research. Why is the Refugee Crisis so Hard for the EU to Handle? [Electronic resource] / I. Begg. — Mode of access : <http://www.globalresearch.ca/why-is-the-refugee-crisis-so-hard-for-the-eu-to-handle/5575036.html>

20. Gorlach J.-S. Refuge and Refugee Migration: How Much of a Pull Factor Are Recognition Rates? [Electronic resource] / J.-S. Gorlach, N. Motz. — Mode of access : <https://lagv2017.sciencesconf.org/file/327659>
21. Kogan N. The politics of Italian Foreign Policy / N. Kogan. — Rome, 2009. — P. 20-47
22. «Legge sugli stranieri in Repubblica Italiana» 12/02/1998, Roma / Affari Internazionali [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.affarinternazionali.it.html>
23. Dearden L. Italy threatens to close ports to humanitarian refugee rescue ships as it reaches “saturation point [Electronic resource] / L. Dearden. — Mode of access : <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/italy-close-ports-humanitarian-refugee-ships-saturation-point-migrant-boats-rafts-mediterranean-a7814121.html>
24. Marinelli M. Italy's Encounter: Imperial dreams, strategic ambitions / M. Marinelli, G. Andomino. — New York : Palgrave Macmillan, 2014. — P. 10-33
24. Pereligyn E. L'Italia perde un miliardo / E. Pereligyn. — Milano, 2016. — P. 78-95
25. Salvato C. Cooperation across Disciplines: A Multilevel Perspective on Cooperative Behavior in Governing Interfirm Relations [Electronic resource] / C. Salvato, J. J. Reuer, P. Battigalli // Academy of Management Annals. - 2017. — Vol. 11, Issue 2. — P. 960-1004. - Mode of access : http://www.igier.unibocconi.it/folder.php?vedi=6324&tbn=albero&id_folder=4878.html
26. «Politica d’immigrazione della Repubblica Italiana from 06/2017», Note Sintetiche sull’Unione Europea. Parlamento Europeo [Electronic resource]. — Mode of access : http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.3.html
27. «Principi fondamentali». — Governo Italiano, Presidenza del Consiglio dei Ministri [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.governo.it/costituzione-italiana/principi-fondamentali/2839.html>
28. UN High Commissioner for Refugees (UNHCR). Addressing Security Concerns Without Undermining Refugee Protection — UNHCR's Perspective, 17 December 2016, Rev.2. [Electronic resource]. — Mode of access : <http://www.refworld.org/docid/5672aed34.html>
29. Università Commerciale Luigi Bocconi. La Bocconi in cifre [Electronic resource]. — Mode of access : https://www.stampa.unibocconi.it/editor/archivio_pdf/La_Bocconi_in_cifre20121114181222.pdf

Стаття надійшла до редакції 10.10.2017 р.

V. Lysak, A. Yudina

FOREIGN POLICY OF ITALIAN REPUBLIC IN THE CONTEXT OF THE MIGRATION CRISIS

In the present article on the basis of a comprehensive analysis of literature and sources the foreign policy of Italian Republic in the context of European migration crisis is exploring. The modern European migration crisis is considered as a humanitarian catastrophe which caused by the massive illegal influx of migrants to European countries, in particular Italian Republic. In general, all illegal migrants, which are heading to European countries, are considered natives from the Middle East and Africa. The present research explains in detail the main reason on the European migration crisis beginning. The modern European migration problem is caused by political, economic and socio-cultural instability in these regions, in particular in such countries as Syria, Egypt, Libya, Palestine, Israel, Iraq and others. Moreover, in the present research the Italian government regulatory framework of its foreign policy activity is analyzed. These official documents are also connected with changes of the foreign policy course of Italian Republic. There are two general routes of the modern migration flows through Italian Republic which extend from the North African countries through

Mediterranean Sea to Italian territory. All of them stretch across Italy and end in the other European countries, in particular Germany. Two general routes of migration flows through Italian Republic are highlighted in the present research in detail. Thanks to the analysis of official regulatory-documents of the foreign policy of Italian Republics the migration crisis faster settlement model in Italian Republic was pointed out. The official regulatory-documents also demonstrated the cooperation government of Italian Republic with the government of the European Union about the given problem. Due to analysis of such cooperation, the course of the political, economic and socio-cultural development of the Italian Republic as a European country was also highlighted in the present research. There is an expression of the migration crisis influence on the political, economic, socio-cultural aspects of life of the Italian Republic in the article.

Key words: migration crisis, migrants, refugees, foreign and domestic policies of Italian Republic, «Italy's Economic Development Strategy», Italian reforms.

УДК 329.1/.6(437.3)''1993/2017''

Н.В. Марадик, М. Цірнер

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ (1993-2017)

У даній статті розглянуто процес формування і розвитку багатопартійної системи Чеської Республіки. Автор досліджує основні тенденції партійно-політичного життя чеського суспільства. Проаналізовано також участь політичних партій у виборчому процесі та результати парламентських виборів. На основі вивченого матеріалу і особистих досліджень автор дійшов висновків, що в Чехії утвердилася функціональна партійна система західноєвропейського зразка. Доведено, що процес консолідації демократії в Чеській Республіці не є остаточно завершеним, оскільки на заключній стадії знаходиться етап консолідації партійної системи.

Ключові слова: партійна система, трансформація, політична партія, багатопартійна система, Чеська Республіка.

Чеська Республіка (далі ЧР), як і інші так звані посткомуністичні держави, пройшла процес трансформації, пов'язаної з економічними та політичними змінами. Під трансформацією зазвичай розуміють системні зміни, які забезпечують розвиток соціально-ринкової економіки та конкуренцію політичних партій та програм. Саме формування демократичної політичної системи є суттю суспільної трансформації в країнах Центральної та Південно-Східної Європи. Основними напрямками цього процесу є становлення правової держави, зокрема парламентської демократії, а також утвердження принципів політичного плюралізму. У зв'язку з цим проблема еволюції партійної системи в постсоціалістичний період, насамперед дослідження багатопартійності як елемента нової державності, у даному випадку – чеської, викликає науковий інтерес. Саме це і є предметом даної статті.

Варто відзначити і той факт, що обрана нами тематика у вітчизняній політичній науці є поки що недослідженою. Натомість було з'ясовано, що дана проблематика фрагментарно досліджена українськими вченими-істориками та юристами, зокрема В. Лемаком [2], І. Вовканичем [1]. Вивчаючи генезу партійної системи Чеської Республіки автори послуговувалися в основному працями чеських дослідників – Л. Брокла [4], Т. Лебеди [11], М.Новака [14], П. Фіали та М. Мареша [8].